

17.10.2016

Sähköposti: EU-jakelut.OKM_STM@vnk.fi
copyright@minedu.fi

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Euroopan komission ehdotus asetukseksi lähetystoimintaa harjoittavien organisaatioiden tiettyihin verkkolähetyksiin ja televisio- ja radio-ohjelmien edelleenlähetyksiin sovellettavien tekijänoikeuden ja lähioikeuksien käyttämistä koskevien sääntöjen vahvistamisesta (COM(2016) 593 final); lausuntopyyntö 16.9.2016

Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää lausuntonaan asiassa seuraavaa.

1. Teoston pääviestit

- Verkossa tarjottavat oheispalvelut asetuksen 1 artiklassa ja alkuperämaaperiaatteen soveltamisala 2 artiklassa on määritelty riittävän suppeasti ja tarkkarajaisesti. Pidämme ehdotusta tältä osin hyväksyttävänä.
- Tekijänoikeuslaki on edelleenlähettämisen suhteen teknologianeutraali, joten asetus ei tältä osin aiheuta tarvetta lainsäädännön muuttamiseen Suomessa. Myös edelleenlähettämisen lisensioinnissa IPTV-palvelut on rinnastettu tavanomaiseen kaapelijakeluun.

2. Asetusehdotuksen arviointia

a. Asetuksen soveltamisalan rajaukset

Asetusehdotuksen perusteluissa (s. 4) viitataan sidosryhmien kuulemiseen, jonka EU:n komissio järjesti syksyllä 2015. Asiasta muotoilemassaan lausumassa eduskunnan sivistysvaliokunta totesi mm. seuraavaa (SiVP 32/2015 vp, s. 3):

”Sivistysvaliokunta korostaa, että satelliitti- ja kaapelidirektiiviin liittyvät peruseriaatteen tulee säilyttää. Näistä tärkein on sopimusvapauden säilyttäminen ja sen myötä mahdollisuus rajata sisältöjen tarjonta tietyille maantieteelliselle alueelle, jotta lähettäjäyritykset voivat itse päättää kaupallisista markkina-alueistaan. Myös ohjelmahankinnan kannalta maakohtainen oikeushankinta on perusedellytys sille, että kansalliset toimijat voivat hankkia sisältöoikeuksia omalle markkina-alueelleen. Valiokunta pitää alkuperämaaperiaatetta erittäin tärkeänä mutta suhtautuu varauksella satelliitti- ja kaapelidirektiivin uudelleentarkastelun päällimmäisenä tavoitteena olevaan tarkoitukseen laajentaa alkuperämaaperiaatetta myös internetjakeluun.”

17.10.2016

Komission suhteellisuusarviointi (s. 3) noudattelee sivistysvaliokunnan tekemiä linjauksia: ehdotus koskee vain tiettyjä markkinoiden osa-alueita, siinä ei veloiteta lähettäjäyrityksiä tarjoamaan rajat ylittäviä oheisverkkopalveluita eikä edelleenlähettäjiä tarjoamaan muista jäsenvaltioista peräisin olevia ohjelmia, sillä ei estetä sopimusvapauden käyttämistä niiden oikeuksien käytön rajoittamiseksi, joihin alkuperämaan periaate vaikuttaa, ja oheispalveluja koskevien oikeuksien hankkimiseen sovellettavan alkuperämaasäännön perusteella paikannetaan ainoastaan oikeuksien käytön kannalta olennaisia tekijänoikeustoimia. Etenkin alkuperämaaperiaatteeseen liittyvien ongelmien ja riskien välttämiseksi on erittäin tärkeää, että asetuksen rajatun soveltamisalan merkitys ymmärretään ja että sitä myös käytännössä noudatetaan.

b. Verkossa tarjottavat oheispalvelut

Ehdotuksen 1 artiklan (a) kohdassa määritellään verkossa tarjottava oheispalvelu. Määritelmä vastaa varsin pitkälti kirjausta, joka sisältyy Euroopan yleisradiounionin (EBU) ja musiikin tekijöitä ja kustantajia edustavien eurooppalaisten järjestöjen (ECSA, GESAC, ICMP) väliseen oheispalveluiden lisensoinnin periaateasiakirjaan (Recommendation for the Licensing of Broadcast-Related Online Activities; 4.4.2014). Määritelmä on myös soveltuvin osin yhdenmukainen kollektiivihallinnon direktiivin (2014/26/EU) 32 artiklan kanssa. Lisäksi on syytä korostaa määritelmän tulkintaohjeita johdantolauseessa 8.

Alkuperämaaperiaatteen soveltamisala on määritelty asetuksen 2 artiklassa. Määritelmän tarkkarajaisuus ilmenee johdantolauseesta 9, jonka mukaan periaatetta ei pitäisi soveltaa mihinkään myöhempään sellaisen sisällön toistamiseen tai yleisölle välittämiseen, joka on suojattu tekijänoikeudella tai lähioikeuksilla ja joka sisältyy verkossa tarjottavaan oheispalveluun. Ehdotuksen perusteluissa korostetaan (s. 6), että alkuperämaaperiaatteen soveltaminen rajoittuu lähetystoimintaa harjoittavien organisaatioiden verkkopalveluihin. Myös tätä täsmennetään johdantolauseessa 9: periaatetta olisi sovellettava yksinomaan oikeudenhaltijoiden tai oikeudenhaltijoita edustavien tahojen ja lähetystoimintaa harjoittavien organisaatioiden väliseen suhteeseen ja vain verkossa tarjottavan oheispalvelun tarjoamista, saataville laittamista tai käyttöä varten.

Satelliitti- ja kaapelidirektiivin tarkistamista koskeissa aiemmissa lausunnoissamme olemme todenneet, että alkuperämaaperiaatteen kriteerien mahdollinen uudelleen tarkastelu tulee tehdä hyvin harkitusti ja vasta perusteellisen vaikutusarvioinnin jälkeen. **Sekä eduskunnan sivistysvaliokunnan että EU:n komission esittämien näkökohtien valossa on perusteita katsoa, että verkossa tarjottavat oheispalvelut asetuksen 1 artiklassa ja alkuperämaaperiaatteen soveltamisala 2 artiklassa on määritelty riittävän suppeasti ja tarkkarajaisesti. Pidämme ehdotusta tältä osin hyväksyttävänä.**

17.10.2016

c. Edelleenlähettäminen muissa kuin kaapeliverkoissa

Ehdotuksen perustelujen mukaan (s. 6) asetuksen tavoitteena on laajentaa oikeuksien pakollinen yhteishallinnointijärjestelmä koskemaan internetpohjaiseen televisioon perustuvia ja muita suljettujen sähköisten viestintäverkkojen välityksellä tarjottuja edelleenlähetyspalveluja. Sääntelyn lähtökohtana on, että erilaisten suljettujen verkkojen välityksellä tarjottavat edelleenlähetyspalvelut vastaavat kaapelin välityksellä edelleenlähetettyjen palvelujen tarjoajien palveluja. Oikeusvarmuuden takaamiseksi tällaisille palveluntarjoajille ja eroavaisuuksien poistamiseksi kansallisesta lainsäädännöstä olisi ehdotuksen mukaan sovellettava satelliitti- ja kaapelidirektiivissä vahvistettuja, kaapelin välityksellä tapahtuvan edelleenlähetyksen sääntöjä vastaavia sääntöjä (johdantolauseet 12-13).

Asetuksen tavoitteena on siten rinnastaa mm. internet-protokollaa hyödyntävä yleisradiolähetyksen edelleenlähettäminen perinteiseen kaapeliverkoissa tapahtuvaan edelleenlähettämiseen. **Tekijänoikeuslakimme on edelleenlähettämisen suhteen teknologianeutraali, joten asetus ei tältä osin aiheuta tarvetta lainsäädännön muuttamiseen Suomessa. Myös edelleenlähettämisen lisensioinnissa IPTV-palvelut on rinnastettu tavanomaiseen kaapelijakeluun.**

Helsingissä, lokakuun 17 päivänä 2016

Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto ry

Katri Sipilä
toimitusjohtaja

Martti Kivistö
johtaja, regulaatio ja toimintaympäristö